

כיבוד אב ואם

ביאורים הלכות וסיפורים בעניין כיבוד אב ואם

בס"ד • פרשת ויצא – וישלח שנת תשפ"ב לפ"ק • גליון מס 18

סיפור לשבת

הסיפור התרחש בווינה שבאוסטריה, לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה. ענן אפל העיב על שמייה של יהדות אירופה, השמועות היו קשות ונוראות, יהודי גרמניה כבר חשו את הקרקע הבערות תחת רגליהם, אך מיאנו להאמין לשמועות המפחידות והעדיפו לקוות שהגן מופרכות, ומצבם ימושיך להיות יציב ומבוסס. ר' שמעיה רייכמן ז"ל, אחד מנכבדי הקהילה בווינה, שבבעלותו היה עסק משגשג ומצליח, התכונן לקראת שמחת בר המצווה של בנו בכורו משה, ואף הכין סעודה מפוארת, כיאה לאדם במעמדו.

בני הבית התכוננו לסעודה רבת משתתפים, ובעיקר התרגשו מחמת בואו של סב המשפחה האהוב ר' דוד, שהיה אמור להגיע מהונגריה.

בעיצומן של ההכנות לשמחה הגיעה הבשורה הקשה כי הסבא ר' דוד חווה התקף לב פתאומי, בחסדי שמים הוא נותר בריא ושלם, אך בשל חולשתו הוחלט שלא יבוא להשתתף בשמחה.

צערן של ר' שמעיה היה עצום, הוא החליט כי לא ייתכן שאביו לא ישתתף בשמחתם.

בני משפחת רייכמן ארזו את כל צורכי השמחה, ובהגיע התאריך המיוחד עלו לרכבת הנוסעת לבעלעד שבהונגריה, עיר מגורי הסב, לחגוג עמו שם את חגיגת בר המצווה, הם לא התחשבו במרחק העצומה, וגם לא בעובדה שרוב מכריהם לא ישתתפו בשמחתם.

בליל שבת פרשת שקלים שנת תרח"ץ, כאשר חגגו ר' שמעיה רייכמן ובני משפחתו את סעודת הבר מצווה בחברת אביו, זקנו של חתן הבר מצווה, בעיר בעלעד, נכנסו הגרמנים הרשעים לווינה.

מיד עם כניסתם לעיר חיפשו הנאצים את בעלי המזון מקרב האוכלוסייה היהודית, כדי לחקור אותם תחת עינויים ולקבל מהם את כל פרטי חשבונותיהם ונכסיהם, ומיד אחר כך להוציא אותם ואת כל בני ביתם להורג ולרשת את כל כספם, בידם הייתה רשימה מפורטת של עשירי ונגידי העיר, ובין הראשונים ברשימה היה לא אחר מאשר ר' שמעיה רייכמן.

בהגיעם לביתו המפואר של ר' שמעיה, שבו אמורים היו לחגוג באותה את עת סעודת בר המצווה המפוארת, ראו מול עיניהם בית ריק וחשוך...

רק לאחר השבת התעדכן ר' שמעיה במאורעות השבת והתוודע לנס שעשה לו ה'. הוא ראה במו עיניו כי מצוות כיבוד הורים, המצווה שקיים במסירו ומתוך מרחק וויתור, הגנה עליו ועל בני ביתו ממוות בטוח.

בחסדי ה', בזכות מצווה זו עבר ר' שמעיה ובני ביתו את המלחמה בשלום, ועם סיומה היגרו לקנדה. את שנותיו האחרונות חי ר' שמעיה בעיר מונטריאול, ברוב אושר, נחת והדווה בחברת ילדיו ונכדיו (למען יאריכון ימיו).

בהוצאת הגליון נטלו חלק

להצלחת משה יצחק
בן חוה פעסיל

נשמח לשמוע מכם הארות
והערות או הצעות לשיפור
הגליון בטלפון מס'
0583261208

לקבלת הגליון או להפצתו
התקשרו למס' 0583261208

לקבלת הגליון במייל באופן
קבוע, שילחו בקשה
לכתובת:

k.avvaem@gmail.com

הוצאות הגליון מרובות, אננו
מבקשים מכל מי שביכולתו
לקחת חלק בהפצת והדפסת
גליון זה

מדור חדש בהלכה

עמוד 2

שאלה:

הנה רציתי לדעת מה גדר החיוב של מצות קימה מפני כבוד אביו, מתי צריך לקום, ועד מתי, וכמה פעמים ביום.

תשובה:

הנה דין זה כתוב בשו"ע בהל' כיבוד או"א בקצרה (סי' רמ"ב סעיף ז) ונלמד מדין רבו מובהק וכו'.

ומקודם צריך לבאר בקצרה שיש ב' חיובים שונים בקימה דבאביו וברבו מובהק יש חיוב כיבוד ומורא וכו', משא"כ בסתם חכם יש רק החיוב של קימה והידור, וע"כ דיניהם שונים (ועיין בארוכה בס' ארבעה טורי אבן על הרמב"ם הל' ת"ת פ"ו ה"ב והוב"ד בפתחי תשובה סי' רמ"ד סק"ז, ובחי' הגרי"ז על הרמב"ם הל' ת"ת).

א) צריך לעמוד מפני אביו ואמו משיראהו מרחוק עד שיתכסה ממנו שלא יראה קומתו (שו"ע סי' רמ"ב סט"ז) או עד שישב (ש"ך שם סקל"ה)

ב) כיון שהחיוב הוא משום כיבוד, החיוב הוא אפילו כשאביו אינו רואה שקם מפניו וכמשמעות הלשון שרואה מרחוק מלא עיניו, וה"ה באביו סומא (רעק"א סי' רמ"ו ס"ז בשם שו"י שער אפרים סי' ע"ח)

ג) כתב בספר חסידים סי' צ"א דבן הקם מפני אביו לאחר קומו יחזור וישב אפילו היה בדעתו ללכת שאם ילך לו לא יראה שקם בשביל אביו.

ד) יש מחלו' הפוסקים (עיין רמ"א סי' רמ"ב סט"ז ובשך סקל"ז) אם סגי ב' פעמים ביום או אפילו מאה פעמים ביום, ולכאורה ספיקא דאורייתא לחומר, וכן החמיר בזה בס' חרדים.

לשאלות והערות והארות

אפשר להתקשר לרב:

בפלאפון מס': 0527126175

או באימייל: A7126175@gmail.com

דבר
ה'זו
הלכה

סיפורים על גודל מצוות כבוד אב ואם

הגברת ד. דמות חינוכית, יראת שמים ובעלת חסד, גרה בשכנות להוריה המבוגרים. למרות היותה אם למשפחה ברוכת ילדים, היא מגיעה לבית הוריה לפחות פעם ביום ודואגת במסירות לכל צורכיהם, היא הולכת עם האם לקניות, מטפלת בכל הסידורים היומיומיים, יוצאת עם הוריה להליכה לצורך רפואי, מסדרת את ביתם, דואגת לתרונות בין בני המשפחה שיבקרו את ההורים, ועוד רבות.. בשלב מסוים, לאחר שרוב ילדיה נישאו, החליטה שהגיע הזמן לצאת לעבוד, בעלה אברך, ומשכורת נוספת הייתה דבר נצרך, הגברת ד. ניחנה במרץ רב ובכשרונות מבורכים, וייתכן שהרגישה שאינה ממצה את עצמה ואת יכולותיה בבית, והיציאה לעבודה תמלא אותה בסיפוק.

היא ניגשה לאביה וסיפרה לו על רצונה לצאת לעבוד.

אביה הקשיב לדבריה, ולאחר מספר דקות שאל: "בעצם, מהי הסיבה שבגללה את מעוניינת לצאת לעבוד?"

היא לא ענתה, נדמה היה לה שאביה חושש שאם תצא לעבוד תהיה עסוקה יותר, ועל אף שמצידה התכוונה להמשיך לעזור להם כפי שנהגה עד כה - הבינה שאביה לא יחוש בנוח להטריח אותה.. היא לא נסתה להסביר את עצמה, לא ניסתה להרגיע ולומר שגם אם תעבוד הדבר לא ימנע ממנה לעזור להוריה כפי שנהגה עד כה.

באותו רגע גנזה את הרעיון של היציאה לעבודה, היה לה ברור, שזה הדבר שה' רוצה ממנה, וכיבוד ההורים עולה על הכול!

היא לא אמרה כל זאת בקול, רק ענתה לאביה: "אבא, זה היה רק רעיון שעלה במוחי! אינני מתכוונת באמת לצאת לעבוד!"

מכיבוד הורים אף פעם לא מפסידים, והגברת ד. לא זו בלבד שלא הפסידה, אלא הרוויחה עשרת מונים!

כעבור מספר שנים חשבו בעלה והיא על האפשרות לעבור לגור קרוב יותר להוריה, כדי שתוכל להיות זמינה יותר ולמלא את צורכיהם במהירות רבה יותר.

הדבר נשאר בגדר מחשבה בלבד, הם עדיין לא פרסמו את דירתם למכירה, לא פנו למתווך דירות, ולא ביררו על דירה לקנייה..

באחד הימים דפק מישהו על דלת ביתם ושאלם האם הם מעוניינים למכור את דירתם. התברר שהאיש, שהיה עשיר מופלג, היה מעוניין לגור דווקא בבניין שהם גרו בו, ודווקא בקומה הראשונה, הקומה שבה גרו! הוא הציע סכום גבוה מאוד - כמעט כפול מהסכום שציפו לקבל עבור דירתם.

ממש בו בזמן נודע להם על דירה מרווחת ויפה בסמיכות למגורי הוריה, שבעליה רוצה למכרה באופן מידי בשל נסיעה לחו"ל, והוא מוכן למכרה במחיר הזדמנותי - למי שייתן לו את הסכום מיד!..

המכירה והקנייה נעשו בד בבד, וההפרש הכספי לטובתם היה עצום!

לו הייתה יוצא לעבוד, לא הייתה מגיעה לסכום כה גבוה גם לאחר שנות עבודה רבות..

הגב' ד. הרוויחה, היא זכתה לקיים את מצוות כיבוד אב ואם בהידור. והקרן קיימת לה לעולם הבא, אבל גם אכלה קצת מהפירות בעולם הזה.

סיפורים על גודל מצוות כבוד אב ואם

מויתור לא מפסידים

מספר הרב י. ש. מאופקים את אשר אירע עמו בשנה האחרונה הרב י. היה לו ויכוח עם חמיו על סכום אדיר של כחצי מליון ש"ח, אשר בעת השידוך הבטיח חמיו שהוא ישתתף בכשליש מהסכום עלות הדירה עבור הזוג, ולמעשה כאשר הגיעו לרכוש את הדירה, לא הביא חמיו אלא כרבע מהסכום שקיבל על עצמו, זאת אומרת שהסכום החסר נופל על כתפיו של ר' י'. בנוסף לשליש שהוא קיבל ע"ע בעת ההסכם.

הרב י. החליט במקום שיתפתח מחלוקת ויגרום לפירוד ולתבערה, החליט לוותר, ובמקום זה לכבד את חמיו כראוי, וכנפסק בשו"ע סי' ר"מ שחייב אדם בכבוד חמיו וכו' והשיג בכוחות עצמו את הסכום החסר.

וראה זה פלא, במהלך אותו שנה הרויח הרב י. סכום של כמליון וחצי ש"ח בלעה"ר כפול שלוש פעמים מהסכום שויתר בעבור השלום.

"מויתור לא מפסידים" חוזר בפנינו הרב י'. כמה פעמים!!!

חודש אחרי נישואיו תקפו את האברך הצעיר כאבי בטן עזים. הרופא ערך לו בדיקות מקיפות והודיעו חד משמעית כי הוא חולה במחלה אנושה, ונותר לו חודש חיים אחד בלבד.

ברוב יגונו ניגש האברך למרן חזון איש זצ"ל לקבל ברכה וסיפר לו את מצוקתו הנוראה ואת דברי הרופאים על כך שאין לו סיכוי...

מרן החזון איש השיב שאינו צריך ברכה, אלא שישים פסוק מפורש מהתורה לנגד עיניו ויקיימו: "כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימך".

הוא פטרו לשלום.

מיד שם האברך פעמיו לבית הוריו כדי לקיים מצוות כיבוד אב ואם.

הוא שאל את אביו במה יוכל לסייע בידו, ואביו השיבו שחפץ הוא ללמוד עמו בשעת לילה אחר גמר העבודה בחנותו, ואכן כך עשה.

גם בימים הבאים המשיך לנהוג כך, ובנוסף עזר רבות לאמו ככל שיכל, ומאז נהג לכבדם בכל מיני כיבוד, סיוע ועזרה.

בעבור תקופה קצרה מאוד הגיע שוב לבדיקת הרופא המומחה, ולפליאתו הרבה של הדוקטור - נעלמה המחלה כלא הייתה! ויהי לפלא!

יהודי זה זכה להאריך ימים ולחיות עד גיל תשעים מתוך בריאות איתנה ושמחה.

